

Loppuvatko papit kirkosta?

Kirkossa on herätty niin sanottujen suurten ikäluokkien tuomaan yhteiskunnalliseen muutokseen. Nyt on muodikasta pelätä työntekijöiden loppumista. Seurakuntien sanotaan olevan pulassa. Papit jäävät eläkkeelle, eikä ketään tule tilalle. Kirkot autioituvat ja väki vähenee. Ja kaikki vain suurten ikäluokkien tähden.

Tilastojen valossa

Kohu näyttää olevan liioiteltu. Ainakin se kohdistuu väärään ongelmaan. Tilastot eivät ainakaan pappien osalta tue johtoportaan hätää juuri millään tavalla. Kirkon sopimusjohtaja Voipion mukaan seuraavien kymmenen vuoden aikana on jäämässä eläkkeelle ainakin 450 pappia. Jos voimme luottaa tilastotietoon siitä, että noin 27 prosenttia tällä hetkellä työssä olevista papeista kuuluu ikänsä puolesta tuohon ryhmään, luku voi olla suurempikin. Arviona voisi varmuuden vuoksi sanoa, että noin 600 pappia tulee jäämään eläkkeelle seuraavien kymmenen vuoden aikana. Siitä huolimatta tilanteen ei pitäisi olla ongelma.

Samaisten kymmenen vuoden aikana on nimittäin Helsingin teologiseen tiedekuntaan tulossa noin 2000 opiskelijaa. Sisälle on vaikea päästä, ja pyrkijöiden välinen kilpailu on kovaa. Kaksi kolmasosaa hakijoista putoaa pelistä tässä vaiheessa. Hakijoiden määrä ei ole ollut laskussa. Åbo Akademin tiedekunta ja Joensuun uusi ekumeeninen tiedekunta tullevat lisäämään tuota kymmenen vuoden pottia

noin 200–300:lla opiskelijalla.

Lähdössä olevien 600:n papin tilalle olisi siten teoriassa tarjolla noin 2300 opiskelijaa. Luku on käypä, koska siihen päädytään kirjoilla olevien keskiarvon avulla. Alussa mainittu kohu voitaisiin tilastojen valossa kääntää aivan toisin päin. 1700 opiskelijaa tulee tilastojen perusteella jäämään vaille kirkon työtä tuona maagisena kymmenen vuoden jaksona. Sehän on hirveätä. Mihin nämä kaikki opiskelijat oikein laitetaan?

Ehkä pappispula on kaikesta huolimatta uhkaamassa. Ongelma ei kuitenkaan ole määrällinen vaan laadullinen. Se ainakin on selvää, että ns. suurilla ikäluokilla ei ole mitään tekemistä asian kanssa.

Missä ongelmat ovat?

Koulutusta seuraavat ihmiset tietävät toki, että joitain vaikeuksia on tulossa. Tilastot eivät noin yksinkertaisesti paranna itse tautia. Keskeisimpänä ongelmana on se, että Helsingin teologinen tiedekunta – jota itsekin siis tarkastelen sisältäpäin opettajakunnan jäsenenä – ei kykene enää toimittamaan kirkolle pappiskandidaatteja. Teologisen tiedekunnan läpäisyprosentti on tälläkin hetkellä vain 60. Toisin sanoen 40 prosenttia opiskelijoista ei koskaan valmistu, vaan ihmiset vaihtavat alaa.

Opintonsa päättävistä lisäksi ehkä kymmenes osa suuntautuu koulumaailman palvelukseen ja pieni osa aivan muil-

le työaloille. Alkuperäisestä ryhmästä on tässä vaiheessa jäljellä alle puolet. Mutta huomattava piirre on, että maisterin tutkintoon tähtäävistäkin monilla on viime vuosien tutkimusten mukaan varsin heikko motivaatio suuntautua nimenomaan kirkon seurakunnalliseen työhön. Kun putken loppupäästä hakeudutaan pappisviikkimykseen, tilanne ei parane. Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan viime vuosina papiksi vihityistä vain puolet on jäänyt seurakunnan työhön.

Näyttääkin siltä, että laadullinen ongelma pyritään suurten ikäluokkien nimissä naamioimaan määrälliseksi ongelmaksi. Se ei ratkaise mitään. Nuorilta on ennen kaikkea hukassa kutsumus Jumalan valtakunnan työhön. Osaltaan tämä on yliopiston teologisen tiedekunnan ongelma, koska valtion yliopisto ei halua enää kouluttaa evankeliumin julistajia yksittäiselle kirkolle. Tiedekunnasta ei kutsumusta saa.

Toisaalta ongelma on kirkon oma ongelma. Kirkon sanoma on suurelta osalta kateissa. Monikaan seurakunnasta tuleva nuori ei enää koe saaneensa Jumalalta sisäistä kutsua evankeliumin julistamiseen. On turha kuvitella, että kutsumustietoisuus paranisi, vaikka opiskelijoita saataisiin tiedekuntaan jollain keinolla esimerkiksi kaksinkertainen määrä, siis 4000 opiskelijaa. Eivätköhän innoikkaimmat ole jo nyt sisäänpäässeiden joukossa.

Mistä kutsumustietoisia opiskelijoita?

Tässä tilanteessa kirkolla, siis seurakuntien työntekijöillä, olisi tuhannen taalan paikka ryhtyä uudelleen opettamaan nuorille, mitä kutsumustyö merkitsee. Jumalan valtakunta tarvitsee työntekijöitä. Syntinen maailma on kulkemassa

kohti kadtusta ilman Kristuksen veren evankeliumia. Ahkera ja epäitsekkäs kouluttautuminen Raamatun tuntemiseen ja lain ja evankeliumin julistamiseen merkitsee koko elämän kestäväää kutsumusta Kristuksen palvelemiseen. Mutta missä kuuluu tällaista opetusta?

Kirkko on yrittänyt jotain aloittamalla rekrytoinnin suurella kampanjalla. Mainosmiehet on pantu asialle, ja iskulauseet kuulostavat kauniilta. Lähde hyviin hommiin, kehoitetaan uudessa esitteessä. Kutsumusta ei löydy kuitenkaan kampanjasta sen enempää kuin kampanjan kohteista. Evankeliumista ei esitteissä puhuta. Kristusta niissä ei taideta edes mainita nimeltä.

Onkotyöntekijäkoulutuksellatulevaisuutta? Sitä en tiedä. Kyselen tässä vain vaikeita, koska ongelmaa ei voi paeta. Tällä hetkellä olen melko pessimistinen teologian koulutuksen suhteen. Kirkon johdolta näyttää langan pää kadonneen, eikä yliopistolla ole mitään mielenkiintoa auttaa luterilaista kirkkoa sen uskonnollisissa vaikeuksissa.

Teologinen tiedekunta kutsui yliopilaita jo vuosia sitten piireihinsä lohduttavaksi tarkoitettulla ajatuksella: tule rohkeasti meille opiskelemaan, täällä emme kouluta sinusta hengellistä puhujaa tai herätysaarnaajaa. Kirkko ei kuitenkaan tule toimeen ilman saarnaajia. Papin virka on luterilaisen käsitksemme mukaan Sanan palvelemisen virka. Ilman sitä työ on yhtä kuollut kuin tekijänsä.

Timo Eskola